

Fra skogens saga

Av Tormod Rugsveen

Som kjent har Rendalen sine vidstrakte skogvidder, sine fossende elvestryk, og et folkeferd som gjennom århundrer har hatt tilknytning til, eller hatt skogen og elva som grunnvilkår for sin eksistens. Allerede fra midten av 18-hundretallet har skogbruket spilt en dominerende rolle i dalens arbeidsliv.

Skiftende konjunkturer har dog gjennom tida gjort skogen til en ustabil arbeidsplass. Til eksempel kan nevnes det plutselige oppsving i tømmerprisene og stor avvirkning under den tysk-franske krigen på 1870-tallet, og like plutselig fall utover i 1880-ene. Igjen oppgang under og like etter første verdenskrig, for senere å nå bunnen i 1930-åra.

De som naturlig nok var hardest rammet av slike skiftende tider, var skogsarbeideren, hoggeren i særdeleshet. Tømmerkjøreren med hest og vanligvis et småbruk, var et hakk bedre stillet. Til hoggingen hørte også fløtingen om våren. Den tid hadde kjøreren ofte sin lille jordfleck å sysle med.

Når det nevnes skogsfolk, er det først og fremst hoggeren og fløteren man tenker på. Det stod nimbus om disse krevende og farefulle yrker. De verste hårdhausene av dem ble omtalt med like stor respekt som fortidas bjørnedrepere. Mange av dem kom hinsides Kjølen fra, eller fra Solør og Odalsbygdene. Kan nevne noen som Bernt Færder, Stor-Per Svenska, Oskar Kalleberg, Kalle Nordkvist, Villnorsken, Skrull-Johan og mange flere.

Våren var den tida de pleide innefinne seg. De vårstemte skoger og svulmende elver kalte på dristige og effektive karer, og lokket sine mangslungne akkorder, sin romantikk og sine farer.

De aller fleste av disse arbeidslivets nomader, forlot dalen etter kortere eller lengre tids opphold. Men mange ble igjen ,-

på folkemunne, - og levde lenge etter at de var døde og gjemt i ukjente graver.

Etter mekaniseringens inntog i skogene, ble hundrevis av skogsarbeidere overflødiggjort, en omstillingprosess som knekket de eldres yrkesstolthet, og bød de unge en fremmed og stressende pendlertilværelse.